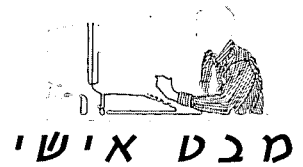

לקחי קוסובו -

הרהורים ראשוניים

למלחמת קוסובו יש לקחים חשובים בתחום היחסים הבינלאומיים ובתחום הצבאי
- לקחים שאותם חייבות ללמוד במיוחד מדינות קטנות דוגמת ישראל

אלוף יעקב עמידרור

מפקד המכללה
לביטחון לאומי

למלחמת קוסובו יש לקחים חשובים הן בתחום היחסים הבינלאומיים והן בתחום הצבאי.

המלחמה בין נאט"ו לסרביה מסמנת נתיב ברור, שבו הולכות ונקבעות גישות חדשות, הקשורות למערכת היחסים בין "העולם" לבין מדינות הנתפסות כפוגעות במוסר הבינלאומי. הסיבה שהובילה את כוחות הקואליציה למלחמה - פגיעת סרביה באזרחיה שלה - לא נחשבה בעבר כנימוק לגיטימי המצדיק מעורבות חיצונית. נכון, זוועות דוגמת אלה שעשו הסרבים במיעוט האלבני בקוסובו מתרחשות מדי פעם במקומות אחרים, בלי שהקהילה הבינלאומית נוקפת אצבע כדי לשים להן קץ (למשל בדרום סודן), ובכל זאת המשמעות של אירועי קוסובו היא ברורה: מי שיפר את הקונסוסוס הבינלאומי - אפילו בתוך שטחיו הריבוניים - צריך לקחת בחשבון מעורבות בינלאומית, במיוחד אם ידרוך על עצבים רגישים בממשל האמריקני.

אירופה - אף-על-פי שקוסובו מצויה בתחומה - לא הייתה הגורם המוביל במלחמת קוסובו, אלא ארה"ב. כשם שמלחמת האזרחים האכזרית בבוסניה באה לקיצה רק אחרי שהאמריקנים הטילו את כל כובד משקלם כדי להפסיקה, כך

גם באירועי קוסובו היו האמריקנים הקטר שגרר אחריהם את כל קרונות נאט"ו. מהו הלקח למזרח התיכון (שישנם קווי דמיון מסוימים בין מה שהוא חווה לאחר כיבוש כוויית בידי עיראק לבין מלחמת

ישראל חייבת לקחת בחשבון את דעת הקהל הבינלאומית, ויותר מאשר בעבר להבין שאומנם חשוב מה היא עושה, אך גם אין להתעלם ממה שאומרות ועושות מדינות העולם

קוסובו) ובמיוחד מהו הלקח לישראל? מצד אחד יש במלחמת קוסובו משום הכבדה נוספת על חלומותיהם של גורמים קיצוניים בעולם הערבי, שאולי רואים עדיין בפעילות צבאית נגד ישראל אופציה של ממש. יחד עם זאת חייבת ישראל - למרות כל ההבדלים - לקחת בחשבון את דעת הקהל הבינלאומית, ויותר מאשר בעבר להבין שאומנם חשוב מה עושה ישראל, אך גם שאין להתעלם ממה

שאומרות ועושות מדינות העולם. ממלחמת קוסובו ניתן להפיק גם לקחים בתחום הצבאי:

א. הנשק המדויק הולך ומבשיל. מאמלי"ח מסייע לפני 8 שנים, במלחמת המפרץ, הוא הפך לנשק מוביל בלחימה נגד סרביה. ב. הנשק הזה מאפשר לצבא בעל יתרון באוויר ובטכנולוגיה לפגוע קשה מאוד בתשתית הפיסית של המדינה היריבה, עד כדי הריסתה, מבלי לסכן את כוחותיו. ג. יחד עם זאת הנשק הזה עדיין מוגבל בכל הקשור לפגיעה באמלי"ח. האמריקנים הופתעו מכמויות האמלי"ח התקין שנסוגו ללא פגיעה מקוסובו. קושי זה לפגוע במטרות צבאיות גובר, כאשר מדובר במטרות ניידות במדינה שהכינה את עצמה לסוג כזה של מלחמה. (מכאן שהקושי לאתר, למשל, משגרי טק"ק ניידים נותר במידה רבה בעינינו).

ד. ההפצצות נמשכו - ללא התנגדות סרבית של ממש - כמעט 80 יום. מתברר שגורם הזמן הוא קריטי, אם רוצים למצות את יכולותיו של הנשק המדויק. כבר למדנו, כי כאשר ארה"ב יוצאת למלחמה, עומד לרשותה כל הזמן שבעולם. לעומת זאת כל מלחמות ישראל התאפיינו באילוצי זמן קשים שנכפו עליידי גורמים חיצוניים - וכך יהיה גם בעתיד.

והסבו אבדות כבדות לאזרחים. פגיעות אלה הוסברו כמחיר שאי-אפשר להימנע ממנו בעת מלחמה. לעומת זאת, מבצע "ענבי זעם" ב-1996 הופסק על-ידי הממשל האמריקני בעקבות פגיעה ישראלית בשוגג באזרחים לבנונים. עתה יש לראות אם

שהכוח האווירי נהנה ממשאבי זמן וחומר כמעט בלתי מוגבלים, ולכן תישאר זאת, כנראה, יכולת המצויה בעתיד הקרוב רק בידי ארה"ב.
ח. במהלך המלחמה פגעו כוחות נאט"ו שוב ושוב במטרות אזרחיות בסרביה

ה. עם זאת שוב ושוב מתברר שקשה מאוד להגיע להישגים של ממש באמצעות מערכות נשק חדשות בהופעתן הראשונה בשדה הקרב. לאמריקנים היו מספר אכזבות כאלה (ייתכן שגם ה"אפציי" - LONG BOW - הוא אחת מאכזבות

אלה), ומן הראוי שכל מי שמבסס לחימה על מערכות בהופעת בכורה עתידית שלהן, ייזהר מלבנות עליהן יותר מדי. ההיסטוריה מצביעה על כך שיש סיכוי טוב שיהיו אלה מגדלים פורחים באוויר.

ו. מודיעין מדויק בזמן אמיתי הופך לחשוב עוד יותר מאשר מבעבר בגלל צורכי הנשק החדש ויכולותיו. לכן בעתיד יקבלו דגש חזק הן אמצעי איסוף בזמן אמת - כגון מול"טים (שהצטיינו מאוד בלחימה) - והן מערכות הפצה חכמות של מידע, הנאסף באמצעות לוויינים ומטוסים.
ז. התגשם חלומו הגדול של דואה (שבסוף שנות ה-20 דובר על האפשרות להכריע מלחמות מהאוויר): לראשונה בתולדות הלוחמה האווירית ניתן להכריע מלחמה אך ורק באמצעות כוח אווירי החמוש בנשק קוונוציונלי. אולם הכרעה כזאת מותנית בכך

יש לראות אם התנהגות נאט"ו במלחמת קוסובו הורידה את רף הסטנדרטים בכל הנוגע לפגיעה באזרחים

בין מה שנעשה בקוסובו
לבין מה שיכולה לעשות
ישראל.

כאמור, מדובר כאן בלקחים
ראשוניים בלבד, וסביר
להניח שהנקודות שהועלו
כאן עוד ינותחו בהרחבה.
כפי שצוין, אין ודאות

שישראל תוכל לחקות את מה שעשו
כוחות נאט"ו בקוסובו. אך ללמוד את
לקחי הלחימה הזאת באופן מעמיק - אנחנו
חייבים.

הלחימה ותביא להפסקת
ירי הטק"ק).

יש לזכור שהמטרות
האסטרטגיות במזרח התיכון
מוגנות טוב יותר מאשר
בסרביה, וכי למדינות המזרח
התיכון גם יש הגנה אווירית
טובה יותר. לעומת זאת אין

לישראל כוח אווירי בהיקף שעמד לרשות
נאט"ו. יחסי הכוחות בין ישראל לשכנותיה
כה שונים מאלה ששררו בין נאט"ו לסרביה,
עד כי מן הראוי לבחון מה תקף בהשוואה

התנהגות נאט"ו במלחמת קוסובו הורידה
את רף הסטנדרטים בכל הנוגע לפגיעה
באזרחים.

מהן המסקנות הכלליות יותר עבור ישראל?

● צריך להיערך טוב יותר לקראת מציאות
שבה יש במזרח התיכון יותר ויותר נשק
מדויק - בין אם נקנה מחוץ למזרח התיכון
ובין אם פותח על-ידי מדינות האיזור.

● ישראל, בהיותה מדינה קטנה, חייבת
להשקיע יותר במיגון, משום שקשה
להסתיר בה אמצעים רגישים.

● שימוש בנשק מדויק מתאים לתפיסת
העולם ההולכת ומתפתחת בארץ: הוא
מקטין את הסיכון לכוח היורה והורס
בדרך כלל רק את המטרות שנבחרו בלי
לגרום לנזק שולי נרחב. עם זאת אסור
לסמוך על נשק זה יותר מדי, משום
שהוא מוגבל בתנאי מזג אוויר קשים
והוא רגיש לאמצעי-נגד של האויב. בסופו
של דבר אין זה נשק מוסרי, משום שעיקר
השימוש בו הוא נגד מטרות בעלות אופי
אזרחי-שתיתי.

● בבניין הכוח צריכה ישראל לקחת
בחשבון שללא מודיעין

מפורט קשה להביא למיצוי את יכולותיו
של הנשק המדויק, ולכן נדרש איזון בין
השקעות באמל"ח להשקעות באיסוף

ובהפצה של המידע לאמצעי האש. המודיעין
יקר בסופו של דבר כמו האמל"ח עצמו.

● לישראל לעולם לא יהיו משאבי זמן
וחומר כמו לנאט"ו, והיא תצטרך לעבור
במהירות גדולה הרבה יותר משלב הפעלתם
של אמצעי האש לשלב התמרון כדי לקצר
את המלחמה. לכן אסור לה להישען על
תוכנית להכרעת האויב באמצעות השמדה
שיטתית של התשתיות שלו. עליה לראות
בנשק המדויק אמצעי סיוע והכנה לתמרון.

● יתר על כן, ישראל גם צפויה לפעול
תחת מגבלה שלא הייתה לנאט"ו - ירי
טק"ק על-ידי האויב. עובדה זו תקטין
את המשאבים שיוכל חיל האוויר להקצות
לתקיפת מטרות שאינן טק"ק או קשורות
לטק"ק ותחרף את מצוקת הזמן העומד
לרשות המחליטים (שכן הם יהיו בלחץ
לעבור מייד להתקפה, שתקצר את זמן

